

Utgiven av "Släkten Stenhammars Förening".

Redaktör och ansvarig utgivare fru K. Stenhammar-Nordlander, Katarina V. Kyrkog. 6, Stockholm.

Obs! Släktmötet!

Här kommer berättelsen om Chr. Stenhammars svåger "Den romantiske studenten". Så är titeln å Klara Johanssons essay om honom i "Ord och bild" för år 1907. Jag vore frestad att berätta om flera av släkten Kernell, som är befryndad med skalden Atterbom och med kulturbetonade släkten Sondén. Men det är väl inte värt att avvika från de egentliga förfäderna alltför mycket.

Christian Stenhammars andra hustru, Anne Charlotte Kernell, tillhörde en kultiverad, musikalisk släkt, där många medlemmar gjort sig bemärkta. Den vackraste telningen på det släktträdet var kanske Anne-Charlottes bror Per Ulric.

Utrustad med de lyckligaste naturgåvor, ett ovanligt älskligt väsen och fördelaktigt yttre, som avspeglade själens adel, blev han som ung Uppsalastudent smäningsom medelpunkten i det aftonlag, som brukade samlas uppe i Domtrapphuset hos Johan Börjeson, och bland vars medlemmar räknades Törneros, Geijer, Zeipel, E. A. Schröder och Atterbom. - Kernell spelade teater, han sjöng visor. Som Bellmanstolkare lär han ha varit ö-överträffad, det skulle ha varit "grace och poesifykt" över hans föredrag.

Malla Silfverstolpe har lämnat en målande skildring av Kernell som Bellmanstolkare från den sällsakafton hos Geijers, då hon såg honom första gången och hänfördes av hans "himmelska blick". Mellan dessa båda knöts snart ett innerligt vänskapsband, och Kernell blev stadig gäst på de berömda silfverstolpeska "fredagarna".

Mellan terminerna i Uppsala, samlades "Fosforisterna" ofta i Kernells hemgård, Bleckenstad i Åsbo församling, hans mors äknesäte. Man diskuterade, musicerade, skrev poesi.

Vid tiden för Anne Charlotte Kernells giftermål, vistades hennes bror i Erlangen, där han försökte sköta sina studier och samtidigt övervinna en bröstsjukdom. Christian Stenhammar hade varit Per Ulrics lärare under skolåren i Linköping. De två hade då fäst sig vid varann. I ett brev, daterat Erlangen 18 Nov. 1823 kallar Per Ulric sin svåger "Min ungdoms förste, sanne vän". Han lyckönskar Christian Stenhammar och Anne Charlotte till giftermålet, som han fått underrättelse om på omvägar. Brevet om systemens förlovning och giftermål hade förkommit på posten. Till våren skulle han komma och få se de nygiftas hem, skrev han.

Men den våren kom aldrig för honom. Blott 27 årig skördades han av lungsten.

Framför mig ligger ett ålderdomligt bokband. Tredje upplagan av Per Ulric Kernells anteckningar under en resa i det sydliga Europa. Utgivare var Christian Stenhammar. Han skriver i företalet: "Han som här avlägger sin självbekännelse kan ej smickras av det bifall, eller såras av det tadel, som ofta lika ensidigt utdelas. Själv tillhörde han i livet ingen annan skola än den oskyldiga, heliga sanningens ....".

Sommaren 1822 hade Per Ulric lämnat Sverige. Han genomreste Frankrike, Portugal, Spanien, Italien och sist Tyskland. Han hörde, såg, upplevde oändligt mycket och märkligt, som han livfullt skildrar. Men Sverige var för honom nummer ett. - I det vackra Norditalien kan han utbrista: "Ännu har jag intet sett som i skönhet kan jämföras med Hagapar-

ken eller Djurgården eller trakten kring Forsby i Södermanland eller Kalmar läns tjusande Tjust eller Östergötlands Kind. Vad äro olivlundarna med sin gråskymliga grönska mot våra björkdungar".

I Rom trivs han tydligen och njuter av all skönheten han får se. Han frågar inte efter vad andra tycker, han avgör själv, hänger sig som ett barn åt det, som omedelbart vinner honom, men går förbi annat. Bland målningar stannar han inför dem, där himlen på ett eller annat sätt lyser igenom. Om Transfigurationen heter det: "Rafael måste i andan ha skådat Frälsarens ansikte, när han målade det förklarar."

Visst njöt han intensivt av skönheten i San Pietro, men den övervallande prakten, den härliga körsången gav också hemlängtan: "Tänk att få höra O, rene Guds lamb, sjungen i en svensk bondkyrka!"

Per Ulric hade dock svenskar att umgås med. Han trivdes så väl med Byström, Fogelberg, Mörner och Laureus att han blev rädd för det s.k. italienruset: "ingenting är lättare i Rom än att bli i antik mening religiös, jag menar att vara blott naturdyrkare; däremot ingenting svårare än att vara verklig kristen".

Småningom ville han dra sig hemåt. Han vandrade över Alperna och for i postdiligens genom Tyskland. Från Nürnberg gjorde han en avstickare till Erlangen, och ett besök hos Schelling ändrade hans kurs. En tid ville han slå sig ned vid denna mästars fötter. Erlangen var en liten stad ungefär som Linköping, berättar han i brev, men långt vackrare och ordentligare. Han beundrade Schelling, han lärde gärna av honom. Visst tänkte han ofta på hemmet: "Jag säger god natt åt Er om aftnarna och god morgon om morgnarna i mina böner. Den tid skall väl också komma, när det får ske i verkligheten. Var tröst, min ande! Ej här - men där är det rätta hemmet, där vi få bo tillsammans för evigt. Gud tillåter ingen av oss att förspilla denna högsta lycka! Huru skulle de andar, som gått dit före oss, kunna undvara vårt sällskap? De vinka mig beständigt till sig. Ack! att jag aldrig ett ögonblick glömde det!" -

Dagboken visar, att han inte glömde det viktigaste: att bereda sig "till odödligheten". Han skriver: "Ljuvt måste livet bli, om det ej skall förvandla sig till en letargisk dvala, en verklig död - livet måste älskas. Döden må ej anses som en befrielse såsom ur ett fängelse; den är blott ett steg högre, ett steg ur dalen upp på berget, där man har en vidare utsikt och hjärtat andas lättare - ur dalen, dit ju också solens ljus och värme trängde, där ju också Guds kärlek omfattade oss. En rätt kristen måste redan på jorden vara lycklig - detta är livets problem" ...

3 Per Ulric Kernell blev trots sin korta levnadstid<sup>2</sup> en<sup>1</sup> efter Guds sinne förkunnare. Hans "Anteckningar" ha lästs och älskats av gångna släktled. Boken är för mig en kär andaktsbok. Jag skulle vilja säga, att den hör till de tidlösa böckerna.

..-

Det sägs att Anna Krantz född Stenhammar haft sin stundande sjuttifemårsdag i tankarna hela halvåret förut. Inte var det av matbekymmer eller oro för hur alla barn och barnbarn skulle husbergeras vid det högtidliga tillfället. Nej, det var omsorg om de tolv barnbarnens insats i firandet. I god tid fick de fyra barnkullarna ord och melodi till "I korpungar små", den barnvisa som farmor, mormor själv sjungit som liten. De små sjöng över med liv och lust..

Solig och glad blev den 11 Sept. 1948. Uppvaktningar började redan i arla morgonstund och kaffebordet stod dukat. På kvällen blev det fest å hushållsskolan Margareta. Alla de sina hade 75 åringen med där, - systrarna, svägerskor, svåger, Vretavänner och Linköpingsvänner. Festföremålet strålade av stilla glädje och vänlighet. Först sjöng vi: "Jag

vet en hälsning mera kär än värld vad du kan ge..."

Sen åskade äldste sonen ljud. Han talade från barnbarnen, sa han, de som innerligt höll av farmor, mormor och alltid fann förståelse hos henne. Gustaf mindes från sin egen barndom mångt gott ord från modern. Om han kommit och klagat över att någon varit dum och stygg, brukade svaret bli: "Inte behöver du vara dum därför att andra är dumma". - Barnen skulle äta all mat, ansåg hon på den tiden. Barnbarnen är det inte så strängt med. Gustaf sade sig veta, att moderns lugn och ljusa livssyn bottnar i Gudsfruktan och att hennes levnadsvisdom har hämtat näring ur Jesu bergpredikan. Hon kan säga: "Han - eller hon - är som Gud har skapat honom". Hon dömer inte utan accepterar.

Efter talet hurrade smättingarna allra först. Sen sjöng de: "I korpungar små" utmärkt vackert och var helt enkelt förtjusande, inte minst fyraåringen Tor, som kunde melodien, men föga av orden.

Efter Gustafs tal fick jag föredra en liten hyllningsdikt till älskad syster, som lett mina första steg på bildningens väg. Karin och Ingrid hyllade jubilaren genom mig. - Prostinnan Dahlquist talade vackra och vänliga ord och överlämnade en insamlad gåva från Vretaklostervänner. Kantorn i Vretakloster höll ett mycket vänligt tal, likaså prosten Dahlquist och en Vretaklostervän från gamla tider. Anna tackade för uppvaktningen och talade om de flydda åren, den ljusa ungdomstiden, mödans dagar, friden i livets kväll. Hon tackade Gud för allt.

Sen följde sång av äldste sonen och av de tre döttrarna. De små barnen hade all möda att hålla sig vakna. De skulle ju överraska med att utföra "Små, små fågelungar", av Åke Nygren. Det utfördes con amore. Olle Roswall spelade flygrädd fågelunge utmärkt bra. Gunhild Krantz var en graciös fågelmamma.

Sedan lektor Jacobsson sagt några vänliga och värmande ord, avslutades festen med den unisont sjungna psalmen 400.

.-.-

Den 31/12 1948 läste jag en uppsats i Svenska Dagbladet om skådespelerskan Anna Flygare, "den kanske mest kända av Strindbergstolkare". Det var förtjusande att få vara med på ett hörn, då Margit Siwerts intervjuade vår kära, värderade släkting och framstående konstnärinna. Urklippet kommer att förvaras i släktarkivet.

.-.-

I Ekebyborna kyrka har man upptäckt kalkmålningar, förmodligen utförda av den s.k. Risingemästarens elev Amund. Konservator Bertil Bengtsson leder restaureringsarbetet. - Vår förfader, den s.k. "Påven i Ask" med maka ligga begravda under kyrkgolvet i Ekebyborna.

.-.-

I Svenska Dagbladet för 10/4 1949 fanns fotografi av ett Linné-porträtt, en pastell av Gustaf Lundberg, som fordom tillhört naturvetenskapsmannen, riksdagsprosten Christian Stenhammar. Genom arv har detta porträtt hamnat hos framlidne direktör G. Neiglick på Boo i Östergötland. Hans brordotter, fru Elsie Lewander, har sålt målningen till Linnésällskapet.

.-.-

Vårt nästa släktmöte är bestämt att äga rum lördag den 1 Oktober 1949. Lokal blir troligen Restaurang "Carla" på Lidingön. Styrelsen meddelar detta i god tid och hoppas att riktigt många måtte ha tillfälle att komma med. Vi ha all anledning tro att det blir en glad och trevlig afton. Närmare om anordningarna senare.